

Autyzm dziecięcy

Autyzm dziecięcy jest syndromem zaburzeń ujawniających się we wczesnym rozwoju. Termin "autyzm" został pierwotnie wprowadzony przez szwajcarskiego psychiatrę Eugena Bleulera. Bardzo często zaburzenia autystyczne utożsamiane były ze schizofrenią dziecięcą, a także długo autyzm postrzegany był jako zaburzenie psychotyczne. Z czasem została wyodrębniona oddzielna jednostka zaburzeniowa. Rok 1943 jest datą uznaną za początek refleksji w temacie autyzmu. Termin "autyzm" wywodzi się z greckiego *autos* oznaczającego "sam". Kanner zwrócił uwagę na zaburzenia występujące u dzieci, objawiające się przede wszystkim zaburzonymi relacjami w kontaktach społecznych. W roku 1980 Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne przydzieliło autyzm do tzw. rozległych zaburzeń rozwojowych. Jak podają teksty źródłowe *".. w klasyfikacji ICD-10, wprowadzonej przez WHO i obowiązującej w Polsce od 1994 roku "autyzm" (rozróżniony jako "dziecięcy" i "atypowy") (...) figuruje jako całościowe zaburzenie rozwojowe"*. Obecnie uważa się, że autyzm jest zaburzeniem neurobiologicznym i stanowi bardzo poważne zaburzenie rozwoju. Pierwsze objawy autyzmu występują już na bardzo wczesnym etapie rozwoju dziecka. Już u niemowląt można zauważyć niepokojące sygnały takie jak np. brak gaworzenia, długotrwałe wpatrywanie się w jeden punkt, brak zainteresowania osobami. Dzieci te od małości sprawiają wrażenie nie zainteresowanych światem wokół. Zdarza się, że rodzice obserwują w zachowaniu drastyczne zmiany nagle.

Objawy autyzmu występują w 3 głównych obszarach: komunikacja, interakcje społeczne, stereotypowe zachowania, zainteresowania i wzorce zachowania. Najbardziej istotne objawy autyzmu to unikanie kontaktu wzrokowego, obojętność w stosunku do innych, dziecko woli kontakty z przedmiotami niż z ludźmi, nie bawi się z innymi, przekazuje informację za pomocą gestów a nie mowy, jest nadaktywno- wzmożona aktywność ruchowa, występują liczne echolalie, nie pokazuje obaw przed niebezpieczeństwem, występuje labilność uczuciowa, nie akceptuje zmian, występuje nadwrażliwość lub niedowrażliwość na dotyk, dźwięk, zapach, nie lubi się przytulać, bywa agresywny lub autoagresywny, jest lękliwy, patrzy "przez osobę:- "w dal". Jeśli chodzi o autyzm to możemy uznać, że nie jest on postępujący. Występują w nim objawy, które zaburzają i w pewien sposób upośledzają rozwój. Prawidłowo dobrana terapia pozwala na podwyższenie funkcjonowania dziecka oraz chroni je przed tzw. wtórnym upośledzeniem. Autyzm uznawany jest za niejednoznaczny, co w praktyce oznacza, że występuje różnorodność objawów

zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym. Bardzo często autyzm współwystępuje z innymi zaburzeniami (np. zespół kruchego chromosomu X, zespół Downa, ADHD, mózgowe porażenie dziecięce, stwardnienie guzowate, padaczka). Osoby ze spektrum autyzmu cierpią na różne zaburzenia zdrowotne- najczęściej jednak problem dotyczy układu pokarmowego i odpornościowego, ale nie tylko. Problemy żywieniowe odnotowuje się u przeważającej części dzieci ze spektrum autyzmu. Spotyka się zaburzenia żołądkowo- jelitowe, bóle brzucha, zaburzenia motoryki przewodu pokarmowego: zwłaszcza refluks żołądkowo- przełykowy, zaparcia czy wręcz przeciwnie- biegunki. Często u dzieci autystycznych obserwuje się nasilone alergie pokarmowe. Dieta dla autystyka musi być skomponowana indywidualnie, z uwzględnieniem różnych uwarunkowań. U autystyków osłabiony jest również układ odpornościowy. Czasem występuje także zmienione przetwarzanie sensoryczne np. brak czucia bólu. Dokładając fakt występujących zaburzeń mowy mamy ogromny problem w odczytaniu dolegliwości bólowych, które mogą być manifestowane przez zaburzenia snu, autoagresję itp. W związku z tym w pracy z dzieckiem autystycznym wymagana jest szeroko pojęta komunikacja pomiędzy rodzicami- nauczycielami-terapeutami- lekarzami, aby jak najlepiej móc otoczyć wsparciem i opieką autystyczne dziecko.

Katarzyna Nowak
pedagog/logopeda

Bibliografia:

S.Grabiasz, J.Panasiuk, T. Woźniak (red.) Logopedia. Standardy postępowania. Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2015.